FSU | FLORIDA STATE UNIVERSITY

Professor Kevin M. Beaver, PhD
Judith Rich Harris Professor of Criminology Director, Distance Learning Program
Phone: (850) 644-9180
Email: kbeaver@fsu.edu

College of Criminology and Criminal Justice Criminology and Criminal Justice Building
112 S. Copeland Street
Tallahassee, Florida 32306-1273
Phone: 850-644-4050

18 September 2026

REVIEW OF THESIS SUBMITTED FOR THE DEGREE OF DOCTOR OF PHILOSOPHY (PHD)
(8D04203 – Jurisprudence) "Features of the Prevention of Domestic Violence against Women and Children: Issues of Theory and Practice" by Zhakysh Akerke, Department of Criminal Law, Criminal Procedure, and Criminalistics, Faculty of Law, Al-Farabi Kazakh National University

The candidate opens the thesis with a persuasive argument for the relevance of the topic: the persistent social and legal significance of domestic violence against women and children, the exceptional vulnerability of its victims, the risk of repeated victimization and the need to assess the effectiveness of the preventive system of the Republic of Kazakhstan at a moment of intensive legal reform. Between 2024 and 2026 Kazakhstan re-criminalized battery and minor bodily harm as criminal misdemeanours, introduced criminal liability for stalking and psycho-correctional programmes for perpetrators, and consolidated its preventive legislation into a single Law "On the Prevention of Offences". The thesis is, to my knowledge, the first comprehensive academic study that examines the prevention of domestic violence against women and children in the light of these reforms and evaluates their first measurable outcomes.

Methodologically the thesis is built on an unusually solid empirical foundation. The candidate works with the primary statistical forms of the Committee on Legal Statistics and Special Records for 2016–2026 (registration, administrative and criminal court reports), a content analysis of 319 judicial acts drawn from the official database of court decisions, a sociological survey of 320 respondents from three professional groups (police officers, crisis-centre and social-service specialists, legal representatives of victims), and a casuistic analysis of six high-profile cases concluded by final judgments. This combination of official statistics, judicial practice and the candidate's own survey data allows the conclusions to be triangulated in a way that is rare in the criminological literature of the region. I would also note that the candidate has contributed, as a co-author, to two longitudinal studies published in Violence and Victims and Psychology of Violence, which examine the long-term consequences of adolescent victimization and of childhood sexual abuse; the findings of these studies are appropriately integrated into the theoretical framework of the thesis.

The thesis is well structured, clearly written and logically organized. The first chapter establishes the legal foundations of prevention. The candidate defines domestic violence against women and against children as two manifestations of a single phenomenon rooted in power and dependence within the family, formulates two author's definitions resting on five essential features, reconstructs the three-level model and the four-stage evolution of the legal foundations, and demonstrates – convincingly, in my view – that the

instability of the legal norm is itself a criminogenic factor: the decriminalization of 2017 deepened latency, whereas the reforms of 2023–2024 combined a rise in registration with a decline in grave outcomes. The comparative section distinguishes four typical models of protection (convention-integrative, order-precedential, special-legislative and general-legal) and positions the Kazakhstani system as a mixed model, drawing measured lessons from the Swedish, British, Spanish and Central Asian experience.

Chapter 2 provides the criminological and victimological core of the work. The candidate's concept of the "two-pole structure" of domestic violence – mass minor manifestations on one pole and a lethal core accounting for about a quarter of homicides on the other – is analytically productive, and the "registration paradox" (the demonstration that the growth of registered cases in 2023–2025 reflects reduced latency rather than an increase in violence, because outcome indicators independent of the registration regime declined at the same time) is exactly the kind of careful reading of official data that criminologists should expect. The four-level map of determination, the three-type typology of perpetrators (situational-conflictual, persistently despotic and degradational) with a "type – instrument" matrix, and the structural account of the vulnerability of women and children – including the "paradox of trust" for child victims and the four types of women victims – are original contributions. Particularly important is the empirical demonstration of "secondary latency" at the judicial stage: in 2025, 98 per cent of terminated battery cases were terminated on the basis of reconciliation, despite the statutory restriction of that mechanism.

Chapter 3 moves from diagnosis to design. The candidate assesses the system of prevention actors against five requirements of systemicity, identifies three typical coordination gaps, and proposes a prevention model built on a "determinant – measure – actor – indicator" matrix together with a ten-indicator system for measuring effectiveness. The analysis of court statistics is a strength of the chapter: it shows that only 9.6 per cent of persons convicted of battery in 2025 were sentenced to arrest, while 42.5 per cent received a fine that is in practice paid from the family budget of the victim. From this evidence the candidate derives a coherent set of legislative proposals with specific normative wording – mandatory standardized risk assessment, temporary removal of the perpetrator from the shared dwelling, psycho-correctional programmes as a special requirement, the restriction of fines in domestic violence misdemeanours in favour of community service and arrest, a compensation category for victims of systematic domestic violence, and a regulatory resolution of the Supreme Court. The draft risk assessment form and the draft legislative amendments included in the appendices give these proposals immediate practical applicability.

As a criminologist, I found the thesis valuable because it consistently links doctrine, official data and practice: every proposal is traced back to a specific empirical finding, and every concept is tested against the data. The thesis has significant theoretical value in developing the victimological dimension of prevention and the methodology of evaluating preventive effectiveness, and substantial practical value for legislative work, police practice, judicial policy, inter-agency coordination and victim support in the Republic of Kazakhstan.

The candidate has demonstrated independent scientific thinking, a solid command of criminological, victimological and legal analysis, and the ability to formulate practically meaningful and well-evidenced recommendations. The conclusions are supported by the

structure of the research, the chosen methodology and the analysis of the relevant legal and empirical materials.

I have no hesitation in recommending that this thesis proceed to public defence for the award of the degree of Doctor of Philosophy (PhD).

If you have any questions, please do not hesitate to contact me at kbeaver@fsu.edu

Sincerely,

Professor Kevin M. Beaver, PhD
Judith Rich Harris Professor of Criminology
Director, Distance Learning Program
College of Criminology and Criminal Justice
Florida State University
Foreign Scientific Consultant

18 қыркүйек 2026

8D04203 – Құқықтану білім беру бағдарламасы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін ұсынылған әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті Заң факультетінің Қылмыстық құқық, қылмыстық іс жүргізу және криминалистика кафедрасы докторанты Жақыш Ақеркенің «Әйелдер мен балаларға қатысты тұрмыстық зорлық-зомбылықтың алдын алу ерекшеліктері: теория мен практика мәселелері» тақырыбындағы диссертациясына

ПІКІР

Ізденуші жұмыстың бастапқы бөлімінде зерттеу тақырыбының өзектілігін нанымды түрде негіздейді: әйелдер мен балаларға қатысты тұрмыстық зорлық-зомбылықтың тұрақты әлеуметтік және құқықтық маңызы, жәбірленушілердің ерекше осалдығы, қайталама виктимизация қаупі және қарқынды құқықтық реформалар кезеңінде Қазақстан Республикасының профилактикалық жүйесінің тиімділігін бағалау қажеттігі. 2024–2026 жылдары Қазақстан ұрып-соғу мен жеңіл зиян келтіруді қылмыстық теріс қылық ретінде қайта криминализациялап, сталкинг үшін қылмыстық жауаптылық пен зорлық-зомбылық жасаушыларға арналған психокоррекциялық бағдарламаларды енгізді және профилактикалық заңнаманы бірыңғай «Құқық бұзушылық профилактикасы туралы» Заңға шоғырландырды. Менің білуімше, бұл диссертация – әйелдер мен балаларға қатысты тұрмыстық зорлық-зомбылықтың алдын алуды осы реформалар аясында қарастырып, олардың алғашқы өлшенетін нәтижелерін бағалаған алғашқы кешенді ғылыми зерттеу.

Әдіснамалық тұрғыдан диссертация ерекше берік эмпирикалық негізге құрылған. Ізденуші Құқықтық статистика және арнайы есепке алу жөніндегі комитеттің 2016–2026 жылдардағы бастапқы статистикалық нысандарымен (тіркеу, әкімшілік және қылмыстық сот есептері), ресми сот шешімдері базасынан іріктелген 319 сот актісінің контент-талдауымен, үш кәсіби топтан (полиция қызметкерлері, дағдарыс орталықтары мен әлеуметтік қызметтердің мамандары, жәбірленушілердің заңды өкілдері) тұратын 320 респонденттің әлеуметтанулық сауалнамасымен және заңды күшіне енген үкімдермен аяқталған алты резонансты істің казуистикалық талдауымен жұмыс істейді. Ресми статистиканың, сот практикасының және автордың өз сауалнама деректерінің осындай үйлесімі тұжырымдарды өңір криминологиялық әдебиетінде сирек кездесетін деңгейде тексеруге мүмкіндік береді. Сонымен қатар ізденуші Violence and Victims және Psychology of Violence журналдарында жарияланған, жасөспірімдік виктимизация мен балалық шақтағы жыныстық зорлық-зомбылықтың ұзақ мерзімді салдарын зерттеген екі лонгитюдтік зерттеудің тең авторы екенін атап өткім келеді; бұл

зерттеулердің нәтижелері диссертацияның теориялық негізіне орынды кіріктірілген.

Диссертацияның құрылымы жүйелі, мәтіні анық әрі қисынды ұйымдастырылған. Бірінші тарауда алдын алудың құқықтық негіздері қаланады. Ізденуші әйелдерге және балаларға қатысты тұрмыстық зорлық-зомбылықты отбасы ішіндегі билік пен тәуелділікке негізделген біртұтас құбылыстың екі көрінісі ретінде айқындап, бес мәнді белгіге сүйенетін екі авторлық анықтама тұжырымдайды, құқықтық негіздердің үш деңгейлі моделі мен төрт кезеңдік эволюциясын қалпына келтіреді және – менің ойымша, нанымды түрде – құқықтық норманың тұрақсыздығының өзі криминогендік фактор екенін дәлелдейді: 2017 жылғы декриминализация латенттілікті тереңдетсе, 2023–2024 жылғы реформалар тіркеудің өсуін ауыр зардаптардың азаюымен ұштастырды. Салыстырмалы бөлімде қорғаудың төрт типтік моделі (конвенциялық-интеграциялық, ордерлік-прецеденттік, арнаулы-заңдық және жалпы-құқықтық) ажыратылып, Қазақстан жүйесі аралас модель ретінде орналастырылады, ал Швеция, Ұлыбритания, Испания және Орталық Азия тәжірибесінен салмақты сабақтар тұжырымдалады.

Екінші тарау жұмыстың криминологиялық және виктимологиялық өзегін құрайды. Ізденушінің тұрмыстық зорлық-зомбылықтың «қосполюсті құрылымы» тұжырымдамасы – бір полюсте жаппай жеңіл көріністер, екіншісінде кісі өлтірулердің төрттен біріне жуығын құрайтын летальді ядро – талдамалық тұрғыдан өнімді, ал «тіркеу парадоксы» (2023–2025 жылдардағы тіркелген істердің өсуі зорлық-зомбылықтың ұлғаюын емес, латенттіліктің төмендеуін бейнелейтінін дәлелдеу, өйткені есепке алу режиміне тәуелсіз зардап көрсеткіштері сол кезеңде азайды) – криминологтар ресми деректерден күтетін ұқыпты оқудың дәл үлгісі. Детерминацияның төрт деңгейлі картасы, зорлық-зомбылық жасаушылардың үш типтік моделі (жағдаяттық-жанжалдық, тұрақты-деспоттық және азғындаушылық) мен «тип – құрал» матрицасы, әйелдер мен балалардың осалдығының құрылымдық түсіндірмесі – оның ішінде жәбірленуші-балаларға қатысты «сенім парадоксы» мен жәбірленуші-әйелдердің төрт типі – өзіндік ғылыми үлес болып табылады. Сот сатысындағы «екінші латенттенудің» эмпирикалық дәлелденуі ерекше маңызды: 2025 жылы ұрып-соғу бойынша тоқтатылған істердің 98 пайызы, осы тетікті заңнамалық шектеуге қарамастан, татуласу негізінде тоқтатылған.

Үшінші тарау диагностикадан жобалауға көшеді. Ізденуші профилактика субъектілерінің жүйесін жүйеліліктің бес талабы бойынша бағалап, үйлестірудің үш типтік олқылығын анықтайды және «детерминант – шара – субъект – индикатор» матрицасына құрылған профилактика моделін тиімділікті өлшеудің он индикаторлық жүйесімен бірге ұсынады. Сот статистикасының талдауы – тараудың күшті жағы: 2025 жылы ұрып-соғу үшін сотталғандардың 9,6 пайызы ғана қамаққа алынып, 42,5 пайызына іс жүзінде жәбірленушінің отбасылық бюджетінен төленетін айыппұл тағайындалғаны көрсетілген. Осы дәлелдерден ізденуші нақты нормативтік тұжырымдары бар біртұтас заңнамалық ұсыныстар кешенін шығарады: тәуекелді міндетті

стандартталған бағалау, зорлық-зомбылық жасаушыны ортақ тұрғын үйден уақытша шеттету, психокоррекциялық бағдарламаны ерекше талап ретінде белгілеу, тұрмыстық зорлық-зомбылық теріс қылықтарында айыппұлды шектеп, қоғамдық жұмыстар мен қамақты басым ету, жүйелі тұрмыстық зорлық-зомбылық құрбандары үшін өтемақы санатын көздеу және Жоғарғы Соттың нормативтік қаулысын қабылдау. Қосымшаларда берілген тәуекелді бағалау парағының жобасы мен заңнамалық өзгерістердің жобасы бұл ұсыныстарға тікелей практикалық қолданылу мүмкіндігін береді.

Криминолог ретінде мен диссертацияны доктрина, ресми деректер мен практиканы дәйекті түрде байланыстыратыны үшін құнды деп есептеймін: әрбір ұсыныс нақты эмпирикалық нәтижеге негізделеді, әрбір ұғым деректермен тексеріледі. Диссертация профилактиканың виктимологиялық өлшемін және профилактикалық тиімділікті бағалау әдіснамасын дамытуда елеулі теориялық маңызға, ал Қазақстан Республикасындағы заң шығару қызметі, полиция практикасы, сот саясаты, ведомствоаралық үйлестіру және жәбірленушілерді қолдау үшін айтарлықтай практикалық маңызға ие.

Ізденуші дербес ғылыми ойлау қабілетін, криминологиялық, виктимологиялық және құқықтық талдауды берік меңгергенін, сондай-ақ практикалық тұрғыдан маңызды әрі дәлелді ұсынымдар тұжырымдай алатынын көрсетті. Қорытындылар зерттеудің құрылымымен, таңдалған әдіснамамен және тиісті құқықтық әрі эмпирикалық материалдарды талдаумен негізделген.

Осы диссертацияны философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін жария қорғауға жіберуді еш күмәнсіз ұсынамын.

Сұрақтарыңыз болса, kbeaver@fsu.edu электрондық поштасы арқылы маған хабарласуыңызға болады.

Құрметпен,

Профессор Кевин М. Бивер, PhD */қолы қойылған/*
Джудит Рич Харрис атындағы криминология профессоры
Қашықтықтан оқыту бағдарламасының директоры
Криминология және қылмыстық сот төрелігі колледжі
Флорида штатының университеті
Шетелдік ғылыми кеңесші